

Než se dostaneme k vlastnímu životopisu prince Johanna (Hannse) Schönburg-Hartensteina, někdejšího rakousko-uherského velvyslance a držitele Červené Lhoty, představíme si napřed jeho rod. Od roku 1835 tedy patřil malebný jihočeský zámek Červená Lhota do vlastnictví knížecího rodu Schönburg-Hartenstein. Schönburgové žili prapůvodně v Porýní, odkud zřejmě již ve 12. století přesídlili do Saska. Rod se později několikrát rozdělil, v roce 1700 jeho členům císař obnovil titul říšských hrabat, roku 1794 byl Otto Karl Friedrich hrabě Schönburg (1759-1800) povýšen do knížecího stavu. V Sasku vlastnil statky Glauchau, Hartenstein, Lichtenstein, Stein a Waldenburg. Jeden z jeho synů, kníže Heinrich Eduard (1787-1872), zdědil panství Hartenstein a statek Alberode, jako první z rodiny získal dne 2. dubna 1811 inkolát v Čechách, a koupil zde postupně Černovice, Červenou Lhotu, Hojovice, Chválkov, na Moravě pak Staré Brno, Královo Pole a Cacovice. V roce 1822 přestoupil i s rodinou ke katolické víře, roku 1840 založil právě linii Schönburg-Hartenstein. Po smrti Heinricha Eduarda následoval v držbě Červené Lhoty jeho syn Alexander kníže Schönburg-Hartenstein (1826-1896), který jako diplomat působil v Haagu, Londýně, Paříži a Mnichově. Roku 1855 se oženil s Karolinou Josefou, dcerou Aloise II. suverénního knížete Liechtensteina. A stejně jako Alexander se i jeho třetí syn, princ Johann, dal na diplomatickou dráhu.

Jeho Jasnost Johann princ Schönburg-Hartenstein se narodil 12. září 1864 na zámku Enzesfeld v Dolním Rakousku. Dvoupodlažní budova stojící v pěkném parku pochází z 18. a 19. století, mohutná věž již z 12. století. V roce 1882 nově zrestaurovaný objekt náležel řadu let rodině Rothschildů, zdejší sbírky byly z velké části zničeny v době sovětské okupace v roce 1945. Princ nejprve studoval na k. u. k. Schottengymnasium ve Vídni, pak přešel na k. u. k. Franz-Josef-Gymnasium tamtéž a maturitní zkoušku složil 5. října 1882 na Gymnasium der k. u. k. Theresianischen Akademie ve Vídni. Své uspokojivé znalosti musel prokázat v následujících předmětech: v náboženství, latině, řečtině, němčině, dějepisu a geografii, matematice, fyzice, přírodopisu a filosofické propedeutice. V letech 1882-1886 absolvoval vídeňskou právnickou fakultu, vysvědčení o státní zkoušce získal 21. března 1887. Již roku 1878 ho císař jmenoval pážetem, o pět let později poručíkem v záloze u dragounského pluku „Fürst zu Windisch-Graetz“ č. 14, roku 1890 c. a k. komořím.

Diplomatickou kariéru zahájil po kvalitních studiích roku 1888 jako nehonoraný vyslanec ataché v Londýně, posléze na vyslanectví v Konstantinopoli, od roku 1898 působil jako legační rada rakousko-uherského vyslanectví v rumunské metropoli Bukurešti. V letech 1904-1906 zastával úřad vyslance ve Velké Británii, potom až do roku 1911 byl vyslancem v Rumunském království, kde se zejména zasloužil o sjednání hospodářské smlouvy mezi oběma zeměmi. V roce 1912 byl jmenován císařským vyslancem ve Vatikánu. Po vstupu Itálie do války musel přesídlit do Švýcarska, kde soustřeďoval informace svých zahraničních zpravodajů pro rakousko-uherské ministerstvo zahraničí. Po zániku podunajské monarchie byl tento zasloužilý vyslanec pensionován, avšak zůstal nadále věrný monarchii. Z rozhodnutí císaře dostal již v říjnu 1916 od ministerstva c. a k. domu a zahraničí válečný kříž I. třídy za civilní zásluhy, jako rakousko-uherský vyslanec se zároveň svého času podílel na mírové politice Jeho Svatosti papeže Benedikta XV. Princ Hanns byl aktivní také jako autor řady zahraničně-politických úvah, jeho zájem se především soustředil na Balkán, Německo a Itálii. Stal se rovněž členem mnoha organizací, z nichž pro orientaci uvedme... Anti-Duell Liga für Österreich, Ranelach Club in London, St. James Club in London, Nemzeti Casino Budapest, Katolická misie v Indii ve Vídni, Jockey Club Wien, Vereinigung katholischer Edelleute Österreichs, Reichsbund Österreichs in Wien, Österreichische Front in Wien, Vaterländische Front in Wien. Co se rodinných poměrů týče, 27. dubna 1897 se ve Vídni oženil se Sophií, dcerou Karla Friedricha hraběte Oettingen-Wallersteina. Ta zahynula ve věku 66 let dne 10. září 1944 ve Vídni při náletu. Splodil s ní celkem osm dětí, a sice: Karolinu (*1898, provdaná Franckenstein), Ernestinu (*1900, provd. Marenzi), Karla (*1901), Marii (*1903, provd. Gross von Trockau), Aloise Alexandra (*1906) a Aloisii Alexanderu (*1906, provd. von Simson), Petera (*1913) a Sophii (*1917, provd. de Carrilo). Děti se narodily jak doma ve Vídni či na Červené Lhotě, tak i v Bukurešti, Londýně a Římě. Ještě je třeba připomenout, že Hannsova sestra Franziska (Fanny) se provdala za Eugena Jaromíra hraběte Czernina z Chudenic, jednoho z největších pozemkových vlastníků v Českém království.

Po roce 1918 žil v ústraní, střídavě v Čechách a v Rakousku. Nadále však cestoval, 6. června 1920 mu papež v Římě dokonce udělil soukromou audienci. Poté, co roku 1935 získal rakouské státní občanství, přesídlil do Vídně (Löwelstrasse 12, I. Bezirk) natrvalo. Do Čech pak zajížděl již jen proto, aby dohlédl na svůj majetek. Vlastnil totiž domy v Praze (samozřejmě i ve Vídni), dále statky Červená Lhota a Lžín v jižních Čechách. Ústřední kancelář jeho statků sídlila ve Vídni, v I. okrese (Am Hof 13). O Lžín přišel v první pozemkové reformě. Saské dědictví po otci vyřešil s příbuznými již v roce 1900. Za své dědice ustanovil v závěti, datované 30. IX. 1932, manželku Sophii a syny Karla, Louise-Alexandra a Petera. Johannes Prinz von Schönburg-Hartenstein, c. a k. vyslanec v. v., poručík rak. domobran, rytíř Řádu Zlatého rouna, majitel velkokříže Leopoldova řádu, rytíř Řádu železné koruny I. třídy, rytíř papežského nejvyššího Kristova řádu, majitel velkokříže suverénního maltézského řádu atd. zemřel 30. března 1937 ve Vídni při záchvatu mrtvice. Pohřben byl nejprve ve farním kostele kláštera u Skotů ve Vídni, pak provizorně na hřbitově v Hietzingu a nakonec byly jeho ostatky uloženy do rodinné hrobky na Červené Lhotě. Jeho písemná pozůstalost je v současnosti uložena jako součást rodinného archivu Schönburg-Hartensteinů v zámeckém archivu v Jindřichově Hradci. Nalezneme zde mj. osobní doklady, korespondenci z let 1885-1937, deníky z let 1903-1904 a 1915-1928, literární práce, povídky, materiály k diplomatické činnosti včetně pozvánek na recepcy, inventáře zařízení Červené Lhoty, osobní účty, fotografie atp.

Prameny a literatura: Clam-Martinic, Georg: *Burgen und Schlösser in Österreich*. Linz 1991. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, V. Praha 1986. SOA J. Hradec, Karel Tríska: *Rodinný archiv Schönburg-Hartensteinů (Inventář, 1963)*. SOA J. Hradec, RA Schönburg-Hartenstein, kart. č. 7. Tittel, Ignaz: *Schematismus und Statistik des Grossgrundbesitzes und grösserer Rustikalgüter im Königreiche Böhmen*. Prag 1906.

K obrázku: Portál zámku v Červené Lhotě. K. Liebscher 1885.

